

se čreva vnajejo in začno gniti, redko blato ni krvavo, marveč vsled žlema belo. Izliva se iz čoveka zelo pogostoma, da celo do 30 krat na dan. Bolnikov jezik je obložen, tek je slab, trebuh napet, a bolnikova vročina je visoka (39 do 40 stopinj). Bolezen traja navadno eden do poldrugi teden. Od desetih bolnikov umrjeta navadno dva.

Še bolj nevarna bolezen je kolera. Z vojsko se je zanesla ta bolezen zopet k nam iz Azije, ter ngotovilo se je tudi pri nas že nekaj slučajev. Sreča za nas je, da je pred durmi zima, katera koleri tako ne prija kakor toplo poletje. Ker se je pa bati, da se vojska zavleče celo do poletja in da bo trajala morda še dalje, pripravljeno moramo biti na to, da se ona pri nas še bolj močno razširi, na vsak način pa je treba, da jo skušamo zatreti preden nastopi poletje. Da se to poseči, treba je, da poznajo to bolezen tudi širši sloji in da vedo, kako se je obranimo. Tudi ta bolezen se razvija naglo; razen da ima bolnik močno drisko, luča ali meče iz sebe ono, kar je zaužil, kar se pa pri grizi ne dogaja. Bolnika silno žeji, kakor onega, ki ima grizo. Oni, ki ima grizo, ne sme utolažiti žeje z vodo ali kako drugo pijačo, ker mu to grizo in krče šele shujša, tako pa si ne more tudi bolnik, ki ima kolero, žeje ugasiti vsled neprestanega bljuvanja ali metanja.

Kolerični bolnik se ves spremeni in telesno shujša. Lica mu upadejo, oči se vderejo, nos pa postane tanek. Kratkoma bolnik v najkrajšem času ves upade. Odpadki so spočetka navadne rumene barve, postajajo pa nanaglem bolj vodeni, pozneje celo mlečnate barve in konečno so celo brezbarvni — gotovo sama voda. Vsled silnega izgubljanja vode, zgoščuje se v bolnikovem telesu kri vedno bolj in bolj, postaja vedno bolj lena, česar pa drugi niti ne opazi. Brezdvomno je konečni znak kolere ta, da izgubi koža svojo prvotno gibčnost. Ako kožo n. pr. na roki s prsti nagrabimo, ne povrne se takoj v svojo prvotno lego. Razun tega začne bolehati tudi poedino mišičevje, posebno pa v nogi, človek izgubi prvotni glas, pot, sline in solze se izgube popolnoma. Najhujši znak je pomanjkanje scanja, ker nide vsa voda z odpadki iz telesa. Če pride do tega, težko da uide bolnik smrti, kateri podleže gotovo polovica vseh obolelih na koleri.

Ko bolezen ponehava, preneha najprej griza in metanje, bolnik prihaja zopet k zavesti, katero je izgubil že prve dni, bodisi celo šele pri kasnejem razvoju bolezni. Med okrevanjem se pojavi še večkrat mrzlica; medtem, ko ni bilo truplo poprej vroče, marveč izredno mrzlo, pade telesna toplota od 37 stopinj na celih 32 ali 30 stopinj.

Najstrašnejša bolezen pa je k u g a. K sreči se ona radi strogih zdravstvenih odredb redkodaj priklati v naše kraje, dasiravno se pojavi vsako leto kak slučaj na ladijah, ki pridejo iz južne Azije. Dasiravno je ta strašna bolezen, pri kateri ostane malokateri bolnik živ, najbolj nalezljiva izmed vseh bolezni, poznamo jo hvala Bogu samo po tem, kar smo kdaj slišali o nji. Tako n. pr. vemo, da je radi te bolezn pomrla v 14. stoletju četrtina vseh evropskih prebivalcev — okoli 25 milijonov duš.

Ko bi oblasti in zdravniki, enako našim nevernim Tomažem, ne verovali, da obstojajo nalezljive bolezni, ni niti dvoma, da bi se to zredčenje ljudstva v Evropi ne ponovilo vsaj vsakih pet do deset let. K sreči ne morejo naši neverni Tomaži reči, da ni Bog, kakor se pravi, dal kozi dva repa.

Sedaj je med drugim tudi nevarnost pred kugo večja, nego je bila nekdanj, kajti take strašne vojne osobito pa z Rusijo svet ne pozna in ker je kuga že v Solunu, bi se ta lahko zanesla preko Srbije v naše kraje. Prvi znaki za kugo so mrz po životu, otekanje žlez in male gnojne ranice na koži. Pri popolnoma razviti kugi se pojavi pri bolniku mrzlica, on izgubi zavest in začne fantazirati ter hoče ubežati iz postelje. Včasih se mu vnajejo tudi oči in koža mu začne krvaveti, a tudi driska se lahko pridruži.

Tako smo torej nakratko opisali vse štiri najbolj nevarne nalezljive bolezni, a v prihodnje hočemo obrazložiti, kako se te bolezni razširjajo in kako se zamore to širjenje omejiti in preprečiti. Po „Gospodarskem Listu“.

Ptujski pionirji so se že opetovano na bojnem polju na severu in na jugo prav lepo odlikovali. Delali so naši armadi vedno čast in bili že mnogokrat pohvaljeni. Prav posebno se je odlikovala 3. kompanija v bojih proti Rusom. Ob priliki prevaženja nemške ter avstrijske infanterije čez reko Vislo (Weichsel) pokazala je ta hrabra kompanija naših štajerskih fantov posebno hladnokrvnost in izredni pogum. Zapovednik te kompanije je g. hauptman Angel, ki je bil, kakor smo že svoj čas poročali, od nemškega kakor tudi od našega cesarja z visokimi redi odlikovan. Zdaj pa poroča „Pettauer Zeitung“, da je bilo poleg zapovednika še 13 pionirjev tega hrabrega oddelka odlikovano. Vrli ti vojaki dobili so srebrno medaljo za hrabrost. Imena teh junakov so: feldvebel Guggenberger, a nadalje cugsfirer Paul Hermann, korporala Gregor Randigaj, Johan Wieshuber, gefreiter Johan Haiden ter pionirji Karl Bratina, Lukaž Jurjevič, Jožef Pekl I., Johan Schlapper, Michael Stuhec, Adolf Suppanetz, Ciril Žagar in Jakob Zorko. — Čestitamo tem vrlim našim junakom prav prisrčno!

Preselitev. Nova drožerija in sanitetna prodajalna „k zlatemu križu“ v Ptuj, ki je last g. mag. pharm. Hayd, preselila se je iz Färbergasse v Bismarckgasse, kjer je bila preje Wegschaidrova trgovina.

Štajerski c. in k. namestnik grof Clary und Aldringen prišel je dne 19. novembra v Ptuj, da pregleda vojaško bolnišnico „Rdečega križa.“ Spremljal ga je g. grof Herberstein. Odličnega gosta sprejeli so g. okrajni načelnik in župan Jožef Ornič, g. uradni vođa c. kr. okr. glavarstva dr. E. plem. Netoliczka s svojo soprogo, katera je prevzela vso oskrbo bolnišnice in jo na jako požrtvovalni način izvršuje. Ekselencija g. namestnik se je jako laskavo izrazil o prometu in ureditvi te bolnišnice. Potem se je odpeljal v Konjice.

Težkoče angleške aprovizacije. „Times“ javljajo iz Melbourn, da se nahaja v avstrijskih pristanišnih 1625 ton sirovega masla, 5900 govejih četrti, 950 000 jagnet in kozličev ter 80 000 košar kunccev. Ta živila ni mogoče izkrcati, ker primanjkuje parnikov s hladnimi napravami.

Vojno posojilo v Franciji. Iz Pariza poročajo: Francoska vlada bo predložila parlamentu predlogo o najetju vojnega posojila 10 milijard frank.

Mraz na Tirolskem. Na Tirolskem je zavladala huda zima. Žadnje dni je padla temperatura na 10° pod ničlo. Reke so deloma zamrzle. Na severnem Tirolskem kakor tudi v sosednjih bavarskih pokrajinah sneži že celi teden. Komunikacije so otežkočene.

Sirote pokojne prestolonasledniške dvojice se nabajajo zopet na gradu Konopištu, kjer je urejena krasna bolnica za ranjene vojake. Oba mlada princa in princezinja se posvečujejo naravnost ganljivo oskrbi ranjenih vojakov, jih obiskujejo in jim delijo mala darila.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Zopet velika nemška zmaga nad Rusi.

K.-B. Berlin, 26. novembra dopoldne. Veliki glavni stan. (W.B.): Na Vzhodnem Pruskem položaj ni spremenjen. V bojih vojaštva generala v. Makenseev pri Lodzu in Sovieu trpeli so ruska 1. in 2. armada, potem deli 5. armade teške izgube. Rusi so imeli jako veliko mrtvih in ranjenih. Nemci so poleg tega v j e l i 40.000

neranjenih Rusov, 70 kanonov, 160 municijskih vozov, 156 strojnih pušk; nerabljivih pa so napravili 30 kanonov. Tudi v teh bojih so se deli naših mladih vojakov vkljub velikim žrtvam najbolj izkazali. Ako se vkljub teh uspehov še ni posrečilo, doseči odločitev, leži to v nastopu nadaljnjih moči sovražnika od vzhoda in juga. Njih napade pa smo včeraj povsod zavrnil. Končni izid bojev pa še ni znan.

Najvišje armadno vodstvo.

Boji na Srbskem.

K.-B. Dunaj, 26. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča:

V bojih ob Kolubari od včeraj zvečer ni zaznamovati bistvenega napredka. Centrum sovražnikove fronte, močno postojanko pri Lazarevacu, vzeli so v šturmu slavnoznani regimenti 11, 73 in 102. Pri tem smo vjeli 8 oficirjev in 1200 mož, zaplenili pa 3 kanone, 4 municijske vozove ter 3 strojne puške. Tudi južno Licka posrečilo se je, tamošnjo visocino zavzeti; tam smo vjeli 300 sovražnikov. Iz Valjeva proti jugu napredujoče kolone stojijo pred Kosivico.

Naši boji proti Rusom.

K.-B. Budapest, 26. novembra. Ogrski korespondenčni urad poroča: Glasom uradnega poročila iz Nygeregy-Haza so naši vojaki v Učok-pasu vsiljenega sovražnika premagali in iz dežele potisnili. Od komitata Zemplin vsiljeni sovražnik bil je obkoljen ter premagan. Izgube Rusov so tukaj velike. Sovražnik pričel se je povsod iz dežele pomikati.

Boj proti Francozom.

K.-B. Berlin (W.B.), 26. novembra. Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen. V pokrajini St. Hilaire-Sonain smo z velikimi močmi zapričeli, ali slabotno izpeljani francoski napad pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnil. Pri Apremontu smo napredovali.

Od južnega bojišča.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča: 25. novembra:

Naši vojaki so v težkih bojih močvirnato Kolubaro-dolino že povsod prekorčili in so v napadu na vzhodne griče že na prostor pridobili. Več krepkih protinapadov sovražnih rezerv se je pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnilo. Napravilo se je mnogo vjetnikov in dezertarjev.

Južno-vzhodno od Valjeve so naši vojaki s snegom pokrite visocine Maljena in Suvoborja v boju prekorčili. Tam se je včeraj zopet 10 oficirjev in 300 mož vjelo ter 3 strojne puške zaplenilo.

Nemški boji.

K.-B. Berlin, 25. novembra. Veliki glavni stan, 25. novembra dopoldne.

Angleški parniki včeraj svojih napadov proti obrežju niso nadaljevali.

Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen; pri Arrasu smo dosegli manjša napredovanja.

Na Vzhodnem Pruskem so naši vojaki vse napade zavrnil. Protinapadi Rusov iz smeri Varšave so bili v pokrajini Lowicz-Strykow-Brzeziny izjalovljeni. Tudi v pokrajini vzhodno od Čenstehova bili so vsi ruski napadi pred našo fronto zlomljeni.